

SÁMIID RIIKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Guovvamánnu ● Guovvamánno ● Goevte ● Guovvamánnuo ● Februari 2015

Svenska Samernas Riksförbund, Formvägen 16, 906 21 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post info@sapmi.se

Ordförande har ordet

Våren är på antågande, i många fall alldeles för tidigt. Att livsvillkoren för renskötelsen påverkas av yttre omständigheter som vädret är ett år som detta väldigt påtagligt. Det är därför alldeles nödvändigt att vi inom SSR börjar arbeta än mer med strategier för framtiden. Arbetet med att forma dessa strategier ligger hos oss själva, det är ingen annan som kan eller skall göra det åt oss. Mycket av vardagen för våra medlemmar präglas av att möta de aktörer som vill använda samma mark som vi brukar, det betyder också att vi har mindre tid att arbeta med de frågor som handlar om utveckling och framtid. Jag tror dock att frågor om renskötelsens utveckling måste lyftas på agendan för att vi skall kunna skapa en bra framtid, dessa frågor måste prioriteras.

Jag gläds att den samiska kulturen återigen fått ett lyft på den nationella arenan, och vill passa på att gratulera Jon-Henrik Fjellgren till en finalplats i Melodifestivalen. Det är viktigt med samiska förebilder för våra ungdomar och att synligöra det samiska utanför vårt samhälle. Lycka till i finalen önskar vi på SSR.

Under slutet av februari och början av mars har SSR regionala möten för medlemmarna, jag hoppas att få träffa er där. Under vecka 10 är Samiska veckan i Umeå där SSR bland annat ordnar ett seminarium kring den pågående jakt- och fiskeprocessen där huvudförhandlingen startar i maj.

Jörgen Jonsson

Landsmötet

SSR:s Landsmöte hålls i år i Gällivare 2-4 juni med ombudsdag 2 juni och Landsmöte 3-4 juni. Landsmötet hålls i Gällivare med anledning av att tingsrättsförhandlingarna i Jakt- och fiskerättsprocessen hålls i Gällivare med start 26 maj under ca 6 veckor.

Val

Under Landsmötet 2-4 juni kommer det ske val till Norrbotten norra (nuvarande Gudrun Kuhmunen med Aslat Simma som suppleant), Västerbotten (nuvarande Åsa Baer med Tobias Jonsson som suppleant), sameföreningarna (nuvarande May-Britt Öhman med Alf-Anders Emanuelsson som suppleant) samt ordförande (nuvarande Jörgen Jonsson). Kontakta redan nu valberedningen eftersom valberedningens förslag måste vara klart en månad innan Landsmötet för att hinna komma med i handlingarna. För Norrbotten norra kontakta Maria Pittja eller Lars-Göran Marainen, för Västerbotten kontakta Olle Larsson eller Inger Baer-Omma och för sameföreningarna Inge Frisk eller Eva Conradzon.

Motioner

Motioner är en rättighet och en möjlighet att lyfta frågor till SSR:s högsta beslutande organ - Landmötet. Välkommen med motioner till Landsmötet. Motioner skall vara kansliet tillhanda senast 1 mars 2015. Dessa kan skickas per post eller per mejl till info@sapmi.se

Jakt- och fiskeprocessen - Girjasmålet

Allt sedan staten genomförde förändringar av småviltsjakten år 1993 för att öppna upp möjligheten för alla att jaga och fiska ovan odlingsgränsen, har representanter från samisk sida protesterat mot att staten har en egen självständig jakt- och fiskerätt. SSR har på flera sätt markerat att vi underkänner statens hantering av jakt- och fiskerätten. Under åren har frågan diskuterats och utretts i flera omgångar. Efter Jakt- och fiskerättsutredningens slutbetänkande (SOU 2005:116) stod det klart att någon politisk lösning inte skulle nås för att ge samerna mer inflytande över jakten och fisket. Detta ledde fram till att SSR:s Landsmöte beslutade att inleda en rättsutredning för att undersöka möjligheterna att lyfta frågan i domstol. SSR:s Landsmöte beslutade också att inleda en process mot staten.

Girjas sameby lämnade i maj 2009 in en stämningsansökan mot svenska staten. Samebyn och SSR

menar att samerna ensam har rätten till jakten och fisket i förhållande till staten inom samebyns marker i fjällområdet. Det rör sig om en viktig principiell fråga som sedan länge är mycket omdebatterad. Domstolprocessen har inletts av den samiska sidan för att få klarhet i rättsläget.

Det har nu gått nästan sex år sedan stämningsansökan inlämnades utan att någon huvudförhandling påbörjats. Frågan har hitintills handlat om processuella frågor som talerätt och bevisföring. Nu har dock Tingsrätten satt ut datum för huvudförhandling i målet, förhandlingen inleds den 27 maj i Gällivare och beräknas pågå fram till sista veckan i juni.

SSR kommer att arrangera ett seminarium med efterföljande paneldebatt under Samiska veckan i Umeå för att lyfta frågan. Till debatten har SSR bjudit in Sametingets styrelse att medverka, vid dags dato har vi inte fått något besked om de avser att delta.

Rovdjur

SSR:s rovdjursgrupp träffades i Umeå under två dagar för att diskutera bland annat inventering och genomförande av toleransnivåer. Under en av dagarna deltog länsstyrelserna för att diskutera övergripande frågor kopplade till arbetet med toleransnivåer. Det var två intensiva dagar med många frågor, bland annat beslutade gruppen att en mindre arbetsgrupp skall tillsättas för att genomföra en egen utvärdering av inventeringsföreskrifterna. Denna arbetsgrupp skall jobba tillsammans med SSR och Sametinget. Vid dags dato har gruppen inte kommit igång än, men det planeras för ett första möte inom kort.

På önskemål från regionerna kommer det under regionala mötena hållas ett kortare utbildningspass om frågor kopplade till skydds jakt.

Möte med Naturvårdsverkets generaldirektör

SSR:s vice ordförande Gudrun Kuhmunen och förbundsjurist Jenny Wik Karlsson träffade Naturvårdsverkets generaldirektör Maria Ågren för att lyfta frågan om vem som företräder rennäringen i frågor kopplade till Naturvårdsverket. Från SSR:s sida lyftes de resolutioner som antagits av Landsmötet och som uttalar att SSR är den part som bland andra Naturvårdsverket skall konsultera med. Från SSR:s sida poängterades att det inte är tillräckligt att föra dialog med enbart Sametinget utan att näringen också måste konsulteras. Mötet resulterade i att skapa en arena för hur SSR skall konsulteras i frågor, detta arbete skall vara klart innan vårens utgång.

Gruv- och mineralkonferens

SSR deltog vid gruvbranschens konferens Framtidens Gruv och Mineralindustri 2015, 26-27 januari i Stockholm. Förbundsjurist Jenny Wik Karlsson deltog vid en paneldebatt om samiska rättigheter där bland andra bergmästare Åsa Persson också deltog. Fokusfrågan för gruvbranschen är hur de skall arbeta för att möta upp de låga malmpriserna samt hur de kan arbeta med att förbättra dialogen med olika parter. Även om många inom gruvbranschen fortfarande är förhållandevis oförstående till de stora problem som gruvor orsakar rensköteln så börjar fler och fler få en förståelse för att påverkan på rensköteln inte är en liten fråga som branschen kan bortse från.

Inom kort kommer regeringen att avgöra flera ärenden om gruvors vara eller icke vara, bland annat ligger frågan om Kallak, Stekkenjokk och Viscaria nu på regeringens bord. Beslut i dessa ärenden är att vänta under våren.

Verksamhetsplaneringsdagar på kansliet

SSR:s kansli- och projektpersonal träffades under två dagar för att lägga upp ramarna för 2015 års verksamhet och för att diskutera förbättringar inom organisationen. För personalen är

medlemskontakten otroligt viktig så kom gärna med förslag och respons till oss. Den mest aktuella frågan är hur vi skall arbeta för att bli en starkare mer offensiv organisation som har en självklar plats såväl hos medlemmarna som externa aktörer. Målet för SSR är att stärka rensköteln och det samiska samhället och skapa bra förutsättningar för våra medlemmars utveckling.

SSR kommer även framgent att söka medel för olika projekt, dessa projekt skall dock ha en stark koppling till våra medlemmar och utmynna i resultat som gagnar oss.

Det är många som besöker oss på kansliet när de har vägarna förbi Umeå, något som är uppskattat av personalen, så om du har tid titta gärna förbi.

SSR hyr ut en kontorsplats till Nourat under våren på kansliet, det känns bra att kunna erbjuda sådana möjligheter till samiska aktörer. SSR har också möjlighet att hyra ut sitt konferensrum för möten till förmånligt pris, hör av er om ni är intresserade.

Utbildningar

Samernas utbildningscentrum tillsammans med SSR kommer att söka finansiering för att genomföra utbildningar under 2016-2017. Utbildningar kommer att hållas både för samebyarna som juridiska personer och för enskilda medlemmar. För samebyarna ser vi nu att vi ska prioritera utbildningar inom ekonomi, juridik, organisation, miljö, kommunikation och jämställdhet. För de enskilda medlemmarna kommer vi att erbjuda utbildningar inom ekonomi, juridik, IT, arbetsmiljö, rennäringskunskap samt fackmankunskap.

Inledningsvis söker vi medel för planering av utbildningarna gemensamt med er under hösten 2015.

Vi hoppas att ni tycker det är viktigt med de utbildningar vi föreslår och vill med detta bjuda in er att aktivt delta i planeringsarbetet så att utbildningarna på alla sätt blir ändamålsenliga för er. Detta är en förfrågan om ni ställer er positiva till detta initiativ. Om så är fallet kommer er sameby/organisation att definieras som partner i ansökan som går in den 16 mars 2015.

Vi kommer att kontakta delar av er inom kort för att höra hur ni ställer er till detta.

”Mån lav Synonyma” - nyutkommen antologi från föreningen Bágo.

Den samiska skribent- och författarföreningen Bágo cálliid searvi har gett ut en antologi ”Mån lav Synonyma” på fem språk. Första upplagan är slut, en andra upplaga håller på att tryckas upp. Vill du beställa ett ex skicka ett mail till wuolaberg@gmail.com. Pris 150 kr.

Vil du medlem i föreningen Bágo kostar det 100 kr. bankgiro 592-8148. Årsmötet kommer hållas i mars månad i Jokkmokk.

Föreningens motto är ”Berättelser är vår drivkraft och språket vårt medel.”

Aktavuohta

En mycket glädjande nyhet är att reflexen Niibi kommer att säljas till förmån för Aktavuohta under 2015! Stort tack till Erica Huvva och Aslat Simma! Vi är jätteglada över att bli uppmärksammade och att fler tror på projektet lika mycket som vi gör!

Under vecka 10 träffas Aktavuohta för sin fjärde träff. Den här gången träffas vi i Holmsund utanför Umeå och schemat är som vanligt späckat från morgon till kväll med många

intressanta föreläsare. Följ oss på Instagram @aktavuohta för att se vad som händer under veckan!

REFLEX Niibi

Det är viktigt att synas så man inte blir överkörd

Syns vi Finns vi

www.ericahuuva.se

Vi har tillverkat en reflex.
Det är viktigt att synas så att man inte blir överkörd.
Är man i minoritet så är det lätt att man blir osynliggjord och får sina rättigheter överkörda.
Därför kommer en del av vinsten från försäljningen av reflexerna att gå till ett projekt eller förening som jobbar för att stärka dom samiska rättigheterna.

I år 2015 har vi valt att stödja Projektet AKTAVUOHTA som stärker samiska ungdomar genom att ge dem ökad kompetens och tilltro till sin egen förmåga att förändra och skapa ett demokratiskt samhälle

ERICA & ASLAT
HUUVA SIMMA

Renlycka

Ett nytt företag har sökt och certifierats för Renlycka kvalitetssigill: Jillie Ren och Vilt AB

Renkött

Den nya receptskriften RENKÖTT trycks nu och kommer vara klar lagom till Ubmejen Biejviej. Den innehåller både receptfavoriter från kokboken Smak på Sápmi samt helt nya recept. Skriften är tänkt att ge råd, tips och inspiration till framförallt Renlycka-företagens kunder.

Renfärs mats främst och lägg. Renfrikad till många säser, pro formatsås. Gör en st in det som blir över. ta fram så många m: man inte servera i si på snabbt för att få

RENFRIKADELLER med gräddstuvad palsternacka

ANTAL 4 personer TILLAGNING 30 minuter, lätt RECEPT Kristoffer Åström och Gudrun Th

INGEDIENSER

Renfrikadeller
500 g renfärs
1 dl gräddde
2 tsk salt
1 ägg
2,5 l vatten
2 msk salt
(används till kokning)

Gräddkokt palsternacka
2 stora palsternackor
1,5 dl gräddde
1 tsk salt
1 tsk citronjuice eller
appetitdinvinäger

Servering
strimlad purjolök

GÖR SÅ HÄR

Renfrikadeller
1. Blanda samman alla ingrediensertill
2. Rulla små fina frikadeller.
3. Koka upp vatten och salt.
4. Lägg försiktigt ner frikadellema i det sj
lät koka i ca 4 minuter eller tills de bli

Gräddkokt palsternacka
1. Tärna palsternackan och lägg i en ka
2. Tillsätt gräddde, salt, citron och sjud i

SERVERING

Blanda frikadellerna med palsternackan
purjolök

Branschdagar slöjd 22-23 maj

Sameslöjdstiftelsens Sámi Duodji arrangerar
branschdagar i Östersund/Staare 22-23 maj
2015. Under dessa två dagar kommer

erfarenheter att utbytas, nya kontakter att knytas och mer
kunskap att erhållas. Inbjudna är slöjdare, branschföreträdare
och andra personer och organisationer som värnar och
vurmar om duodji, design och kunskap. Ni finner inbjudan
på [http://www.sameslojdstiftelsen.com/inbjudan-
branschdagar/](http://www.sameslojdstiftelsen.com/inbjudan-branschdagar/)

Anmälan och frågor till Mattias Berglund 070-340 41 51 eller
mb@sameslojdstiftelsen.se

Kalendarium

23-25 feb	Regionala möten
23-24 feb	Möte om Fjällmiljömålen med bland andra SSR, NV och SLU - Laisaliden
26 feb	Styrelsemöte CESAM
1 mars	Sista dag för inlämnande av motioner till Landsmötet 2015
2 mars	Regionalt möte i Östersund

3 mars	Regionalt möte i Lycksele
5 mars	Jakt- och fiske målet seminarium Samiska veckan Umeå
9-11 mars	Vargsymposiet Vålådalen
10-11 mars	Sametingets näringslivskonferens Umeå
12 mars	Regionala Djurskyddsrådet Luleå
23-24 mars	Styrelsemöte FSC Idre

Gruppförsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR för 5 år sedan förhandlade
fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex
ersättarförsäkring med som varit borta många år. Läs mer
på SSR:s hemsida www.sapmi.se, klicka på Medlemmar så
hittar du information.

Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 11 85	070-736 14 19
Totte Nordahl	090-14 11 86	076-126 42 42
Ol-Johán Sikku		070-171 80 34
Marja Ek		070-683 98 90
Anna-Marja Kaddik		070-367 66 56
Mirja Lindberget		073-656 61 68
Maria Boström		070-600 27 82
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida www.sapmi.se för mer
information.

Gilla oss på Facebook [facebook.sapmi.se](https://www.facebook.com/sapmi.se)

Telefontider på kansliet

Ni kan ringa tidigare men då får ni ringa på direktnumren
09.00 – 10.30 och 15.00 – 16.00

Detta är tiden för växel, övrig tid går det bra att ringa på
direktnummer om ni söker någon särskild, telefonnummer
finns på www.sapmi.se under kontakter och nedan.

SSR har flyttat till Ersboda

SSR flyttade 1 september till Ersboda nära Biltema och
SVT. Adressen är Formvägen 16, 906 21 Umeå